

Jongeren, sociale bubbels en sport

15-1-2021 Status: ideevorming, geen officieel standpunt

In het 95^e OMT advies is gesuggereerd dat sociale bubbels een mogelijkheid zijn om de sociale contacten van 13-17 jarigen te beperken. De RIVM gedragsunit is gevraagd daarover te adviseren. Het advies luidt als volgt:

RIVM gedragsunit (15-1-2021):

In de Kamerbrief stand van zaken COVID-19 van 12 januari 2021 informeert de minister van VWS de kamer dat de gedragsunit van het RIVM geraadpleegd wordt over sociale bubbels voor 13 – 17 jarigen. Dit naar aanleiding van het OMT-advies om voor sporten buiten de school de nieuwe maatregel in te stellen dat dit voor kinderen in de leeftijd van 13-17 jaar alleen in vaste bubbels plaats kan vinden. Het OMT geeft aan dat dit ook zou kunnen gelden voor culturele activiteiten en dat de bubbels bij voorkeur worden beperkt tot de klasgenoten.

In overleg met u is op 13 januari besloten om het advies omtrent de sociale bubbels uit te stellen tot na de volgende bijeenkomst van de Wetenschappelijke Adviesraad op 22 januari, waarbij ook de resultaten van de verkenning van het Nederlands Jeugdinstituut en Kenniscentrum Sport en Bewegen over dit onderwerp zullen worden besproken. Een eerste inventarisatie onder (jongeren-)gedragsexperts brengt naar voren dat het vormen van sociale bubbels een goede manier zou kunnen zijn om jongeren perspectief te bieden om weer te kunnen sporten, mits begeleid met heldere communicatie gericht op deze leeftijdsgroep, alsmede hun ouders, begeleiders en docenten. Sporten heeft (voor iedereen, maar zeker ook voor jongeren) substantiële mentale en fysieke voordelen. Het is voor jongeren een belangrijke uitlaatklep en sociale activiteit, en als dat op deze manier weer mogelijk gemaakt kan worden heeft dat positieve effecten op de volksgezondheid.

Twee belangrijke aandachtspunten zijn het risico op sociale exclusie en het risico op toenemende sociale ongelijkheid. De vorming van de sociale bubbels zal daarbij cruciaal zijn. Het OMT stelt voor om de bubbels te beperken tot klasgenoten. Gedragsexperts zien dit als een goede manier om groeiende sociale ongelijkheid en sociale exclusie te vermijden, omdat (bijna) alle jongeren onderdeel uitmaken van een klas. Aan de andere kant benoemen gedragsexperts als mogelijk probleem dat jongeren over het algemeen sporten via sportverenigingen, niet via scholen, in een andere samenstelling dan hun schoolklas. Het draagvlak voor de sociale bubbels kan negatief beïnvloed worden als jongeren niet in hun gewoonlijke team of in zelfgekozen samenstelling kunnen sporten. Een mogelijke oplossing zou kunnen zijn om op gemeentelijk niveau extra (buitensport-)activiteiten te organiseren (via school, sportcoaches, jongerenwerk, sportverenigingen) die op schoolklasniveau worden aangeboden. Dit kan gekoppeld worden aan het steunpakket jongeren voor gemeenten van december 2020. Voor culturele activiteiten lijkt het beperken van sociale bubbels tot klasgenoten een mogelijk geschikte vorm. Het is raadzaam om ook jongeren zelf te betrekken bij het proces.

dJeugd en dSport hebben een paar scenario's uitgewerkt, mocht er gekozen worden voor bubbels. Hierbij zijn een paar belangrijke aandachtspunten:

1. Aan de oproep om sociale contacten te beperken wordt al gehoor gegeven door op school 1,5 meter afstand te houden.
2. Wat worden precies de regels voor de sociale bubbel? Mag iemand die niet bij zijn beste vriend in de klas zit, zijn beste vriend niet meer live zien?
3. Een eerste inschatting laat zien dat een bubbel niet handhaafbaar lijkt te zijn, ongeacht de variant. Een overweging kan zijn om dit te vertalen naar een dringend advies.
4. Op de middelbare school zitten jongeren vaak in meerdere klassen, afhankelijk van hun vakkenpakket/profiel/keuzevakken. Kiezen welke klas de bubbel vormt wordt daardoor problematisch.

Hieronder zijn de scenario's kort geschetst met mogelijke voor- en nadelen.

Optie 1	De schoolklas vormt de sociale bubbel. Alle buitenschoolse activiteiten mogen alleen met klasgenoten plaatsvinden
Voordeel	• Duidelijke bubbel
Nadeel	• Reguliere sportactiviteiten bij sportverenigingen kunnen niet doorgaan. Teamgenoten komen namelijk uit veel verschillende klassen. • Suggestie van gedragunit (hierboven in geel) om extra sportactiviteiten te organiseren brengt veel extra toezicht

	(extra besmettingsrisico), organisatie en extra kosten (aanvullend op het jeugdpakket van 58,5 mln) met zich mee. • Onze inschatting is dat niet alle gemeenten hier invulling aan zullen geven. • Keuzevrijheid in sportactiviteiten wordt beperkt, gemeente bepaalt het aanbod
Optie 2	De schoolklas vormt de sociale bubbel. De school organiseert extra (naschoolse) gymlessen voor alle leerlingen, eventueel samen met sportverenigingen.
Voordeel	• Duidelijke bubbel. • Jongeren krijgen extra sportmomenten om wegvallen sport bij de vereniging te compenseren • Beter handhaafbaar door organisatie bij scholen te beleggen.
Nadeel	• Reguliere sportactiviteiten kunnen niet doorgaan. Teamgenoten komen namelijk uit veel verschillende klassen. • Scholen hebben beperkt capaciteit om extra sportactiviteiten te organiseren (toezicht docenten, organisatie en eventuele kosten). • Keuzevrijheid in sportactiviteiten wordt beperkt. School kiest aanbod.
Optie 3	Jongeren mogen twee sociale bubbels kiezen: schoolklas en sportteam, cultuuractiviteit of vriendengroep
Voordeel	• Regulier sportaanbod kan (eventueel aangepast) doorgaan. • Contacten blijven redelijk beperkt • Extra kosten zijn verwaarloosbaar
Nadeel	• Jongeren die meerdere sporten beoefenen moeten één sport kiezen. • Jongeren zien iets meer personen dan wanneer er voor één bubbel wordt gekozen.
Optie 4 (voorkeursoptie)	De schoolklas vormt de sociale bubbel. Sportactiviteit mag onafhankelijk van de bubbel plaatsvinden.
Voordeel	• Regulier sportaanbod kan (eventueel aangepast) doorgaan. • Contacten blijven redelijk beperkt • Extra kosten zijn verwaarloosbaar
Nadeel	• Jongeren zien iets meer personen dan wanneer er voor één bubbel wordt gekozen.

Ongeacht de opties heeft het invoeren van sociale bubbels een zeer negatieve impact op de activiteiten die jongeren nog kunnen doen en de sociale contacten die zij hebben. Dit kan nadelige effecten hebben op gezondheid, weerbaarheid, eenzaamheid en ongelijkheid. Daarom adviseren wij optie 4 als voorkeursoptie. Mocht er desondanks voor een strengere inrichting van de sociale bubbels worden gekozen adviseren wij optie 3.